

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΔΡΩΝΟΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
'Αριθ. 'Ερωτ. *Κατ. I, 6/1970*

A'
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

4-11-1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) .. Όμοδος, Λό.....
(παλαιότερον όνομα:), Ήπαρχίας Μεγασού.....
Νομού
2. Όνοματεπώνυμον του ξετάσαντος και συμπληρώσαντος
Α.Χ. Ρουσουλίδης επάγγελμα λειτουργός.....
Ταχυδρομική διεύθυνσις Τ.Κ. 1436, Νεοκωμία, Κω. Πρω.
Πόσα έτη διαμένει εις τον ξεταζόμενον τόπον.....
3. Από ποια πρόσωπα κατεγράφησαν αι παρατιθέμεναι πληροφοριαί:
α) όνομα και επώνυμον Αρ. Πόπος, Αφρίστου.....
.....
ήλικία 74..... γραμματικά γράσεις Ελληνιστικού.....
..... τόπος καταγωγής Όμοδος.....

β) Θαλαραγαυτός, Αφρίστου, Θεοτόκας, 88 ετών, Πυρρόπου

Α. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποιαί άγροτικάι περιοχαί προωρίζοντο διά σποράν και ποιαί διά βοσκήν προμνίων; Όμηρικαν, Αμαρτζιέρησσοι, Άγροί, Διά, Λοδυνήν, ποιμνίωσ, μαί, εις, κα, μακα, φών, άφραναπασιν, αφρόφια.
Ύπηρχον αυται χωρισται ή, ένηλλάσσοντο κατά χρονικά διαστήματα; χωριστά, ή, άναζαδοσμεται.....
- 2) Εις ποίους ανήκον ως ιδιοκτησiai; α) εις φυσικά πρόσωπα, δηλ. εις τούς χωρικούς· β) εις γαιοκτήμονας (Έλληνας ή ξένους, ως π.χ. Τούρκους)· γ) εις Κοινότητας· δ) εις μονάς κλπ. Αφρίστου, εις, γαιοκτήμονας, αφριστούς, μαί, εις, την, αγοτήν.
- 3) Ό πατήρ διατηρεί την περιουσίαν του συγκεντρωμένην και μετά τον γάμον των τέκνων του, διανεμομένης ύπ' αυτών μετά τον θάνατον του; Ό, πατήρ, διατηρεί, μέρος, αυτού, αφριστού, μου, ή, αυτού, διανεμάται, μετά, τον, θάνατον, αυτού.

β'. 1) Οί κάτοικοι άσχολούνται μόνον εις τήν γεωργίαν ή μόνον εις τήν κτηνοτροφίαν ; ή συγχρόνως εις άμφοτέρας, δηλ. τήν γεωργίαν και τήν κτηνοτροφίαν ; *συγχρόνως... εις... άμφοτέρας*

2) Οί τεχνίται (δηλ. οί βιοτέχναι) άσχολούνται έγ παρέργω και εις τήν γεωργίαν ; *ηδ. παραρδ. κα. ετ. παραρδ. κα. και. εις τήν γεωργίαν*

γ'. 1) Εις τά μεγάλα κτήματα : τών γαιοκτημένων (τσιφλικούχων), τών μοναστηρίων ποιοι ειργάζοντο εις αυτά ; και υπό ποίους όρους ως άτομα ή με όλόκληρον τήν οικογένειάν των ;

ηδ. εις... ζουκ. μιμ. εις... ηρτηκα

2) Πώς έκαλούντο ούτοι ; (κολλήγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.)..... Ποία ήτο ή κοινωνική των θέσις ;...

ηδ. ητοιμασ. εις... εδ. ζουκ. και... κα. εις...

3) Ποία ήτο ή άμοιβή των ; (εις είδος ή εις χρήμα ;) *ηδ. εις... ηρτηκα*

4) Έχρησιμοποιούντο και έργαται : έποχικώς, δηλ. διά τό θέρισμα, τό άλώνισμα, τόν τραγητόν ή δι' όλον τόν χρόνον ; Άπό ποϋ προήρχοντο ούτοι ; ήσαν άνδρες μόνον ή και γυναίκες ; ποίαν άμοιβήν έλάμβανον ; ήμερομισθιον εις χρήμα ή εις είδος ;

ηδ. ητοιμασ. εις... κα. ηδ. εις... ηρτηκα... ηδ. εις... ηρτηκα... ηδ. εις... ηρτηκα

5) Έχρησιμοποιούντο και δούλοι (ύπηρέται) ή δούλαι ; Έάν ναί, από ποίους τόπους προήρχοντο ; *και... ηδ. εις... ηρτηκα*

και... ηδ. εις... ηρτηκα

6) α) Οί νέοι και αι νεαι του τόπου ποϋ, επήγαιναν δι' άνεύρεσιν έργασίας ; *ηδ. εις... ηρτηκα... ηδ. εις... ηρτηκα*

ηδ. εις... ηρτηκα

β) Έπήγαιναν έποχικώς : ως έργαται *και...* ή ως τεχνίται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφείς (μπογιατζήδες), παραματευτάδες (έμποροι) κλπ. ; *ηδ. εις... ηρτηκα*

ηδ. εις... ηρτηκα

δ'. 1) Πώς ελιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζώϊκην κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμῆς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὄργωματος; ...
 .. *Με... ζωϊκῆς... αλοπρασ... βοῶν... καί...
 ... αἰγοπροβάτων...*

2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... *Τὸ... 1950*

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ... *Δύο*

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονότερο, δίτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατασκευάζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἢ προμηθεύεται αὐτοῦ; ... *Προμασπερον... ἐντα... σωστρια...
 ... (πρὸ... δύο... ἐξῆς)*

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρου με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. ἔαρροδῆκ... 4... κίρ... 7... βουζά... 10. αμοριακουάρφιν
2. ἔαρρωπια 5 φεσρά (μετσόν) 8... ἔρμωσι... ἢ... αμορωτιν
3. ηεδαρικ... 6... δεραλῆ... 9... ἀκμότικ

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῆσει); ... *Τὸ... 1948*

3) Μηχανὴ θερισμοῦ

* ἰδί' ἐκε. φωτογρ. - 3 - η γλωσσία: θφαγγόρι 5
 βουζά. Ιδαγετρίκας: τὰ μαρφιά μου
 αμαφώνου κα' φεσρά.

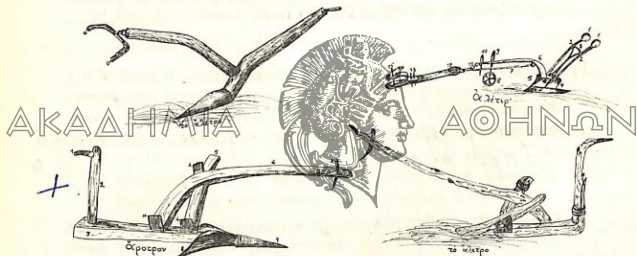
4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν).....

5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει), τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον .1..... Τρυφῶν.. Γεωργίου.

ἔξ. Ἀμφοῦρου..... 2..... Ἀθηναῖος..... Ἀγγελέρητος
ἔξ. Θυάδου.....

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχθυογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

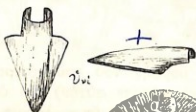
1.	δ. ε. ρ. ι. κ.	6.		11.	
2.	ἀδρωπιος.	7.		12.	
3.		8.		13.	
4.		9.		14.	
5.		10.		15.	

(1) Ἐάν εἶναι δυνατὸν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμῳσιν).

4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς
διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὄλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν ; δηλ. τῶν
χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφή-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν
εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

... Τὸ... "μουκτωκόν"... ὕνι... δι' ὄρου...
... μου'ς... ἀγροῦς...
.....
.....

5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; ... ἐξ ὄρου ...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΟΧΗΝΩΝ

6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; ...

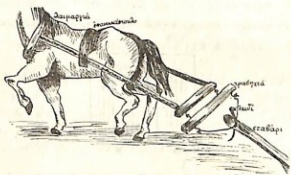
... ἐξ ὄρου...
.....
.....

7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαί κλπ.).....

... δ' ἀρνάρι, ... ξυλοφαί, ... ἀρίδι, ... σκεπάρι, ...
... πριόνι, ... ξυλοφαί, ...

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

ζ. Ἄροτριάσις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) ; 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας.....

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἄλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν).....

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον. *εἰς... πῶς... ζεύξιμον... ἄροτρον.*

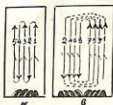
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῆ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

Με... σκοινί... καὶ... ῥοτοκίτη... καὶ... ἀφῆ... ἄροτρον... εἰς... καὶ... ἀφῆ... καὶ... ῥοτοκίτη... (οἱ βοῦντες)

- 4) Σχεδιάσατε πῶς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πῶς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὄργωνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα (α);

..μη. αὐλακίαν.. α.ο.α. εὐθείαν. γραμμὴν.

ἢ ὄργωνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὄργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὄργωματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λαορίδας (δηλ. σπορές ἢ σποριές, ντάμιες, σιασιές, μεσθράδες κ.λ.π.); ..ε.ι.ε. χωρίων ἢ προδράξιν...

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λαορίς (ἢ σποριά); με αὐλακίαν; ..

..μη. αὐλακίαν..

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον; ..μη. σκαπάνην.. δ.δ.α.μ.ι.σ. Δ.σ.κ. .. σ.π.ο. δυνατή.. σ. κρηῶν.. κ.ο.δ. ἀρότρον.

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὄργωματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιά κλπ.

..Π.ζαχίως..

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. *1. ... ἄρα ... κα ... ὀργώματα ...*

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγένοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. *1. ... Μισθμα ... αἰακά ... κόν.*

2. Πανικονάριον ... 3. Διόζος ... μαπά ... κόν. Μάρησιον
3. ... Τρίοζος ... αἰακά ... κόν. Μάϊον ... 4. Λιγορά
αἰακά ... κόν. ... Κοζύβριον ...

2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Ἄρα ὀργώματα ...
 ΑΚΑΔΗΜΙΣ ΑΘΗΝΩΝ

3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῆ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰνάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῆ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

2. 1/2 ... ἐκ ... 3. 2ος ...

4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; *Ἄρα ... ὀργώματα ...*

5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. τὸ **δισάκι** εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; *τὸ ... ἑξ. σπρωγῶν*

(... γὰρ ... νος ... μιά ... θηκῆ ... κόν ... ὀ. λ. οἰοῦν
... σκιδάκι ... ὀ. δίκος, (ε. σ. οἰοῦν) ... ἑξ. σ. κόν ... ὀ. λ. οἰοῦν

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῆ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; ... *Μετ'... Μόν...*

... *αιάκιδινον πού... ἔκκλι... πο... βουκέντρου... (βουκέντρο)*...

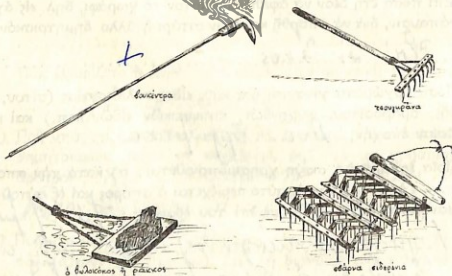
2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργανον ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιστοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); ... *βουκέντρο... διὰ... δακτύλου... πῆ...*

... *λαβιον... συρμαίνου... ἐπὶ... κοῦκ... Ἄγγρα... φετὴν πῆσαν*

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ/ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῆ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι (Παράτίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἢ τσαπά κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

..... *φυλάρι, ... φυλάρι ... εὐλαρδ...*

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι τοῦ ἐκτελοῦν

..... *μηχαν. καὶ οὐμαγευσιαι. και...*

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἴδους.

εἰς. καὶ ἀραβιδεῖα.

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ.

..... *Ράβη. εἰς. ζῆν. ἀραβιδεῖα.*

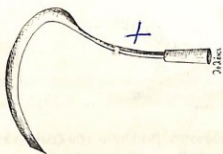
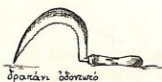
- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμηλῶν· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιῆς (βραγιῆς) καὶ ἄλλως. ... *φυλευρι. και. εἰς. αυλακίαι.*

Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) Τὰ μαπεδούνιν
ἀπὸ δρεπάνου καὶ μαχαίρας.

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε ἔπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα).

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὀμαλή ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).

ἦτο ὀμαλή.

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του; (σχεδιάσατε ἢ φωτογράφησατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

ἦτο ξύλου. ἦτο ξύλου. ἦτο ξύλου.

5) Ποῖος κατεσκευάζεν αὐτὰ τὰ θηριστικά ἐργαλεῖα; (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) ..*Τσαντιζαί. κ.κ. Ραππίνου.*.....

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θηρισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὄσπριων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶνι τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) ..*Ναι... ἐκτριζώδ. κ.κ. ὀδοντοκ. ἦσαν*
..*φιμωροῦ... φεμίδου.*.....

β. Θηρισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτηρὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. ...*1.0. κ.κ. ἀπὸ τοῦ ἰσοβάθους.*.....

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θηρισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται) ..*ἠ. φασμαζύφην. ἠ. ἠσοβαρην.*.....

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θηριστάς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιά), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῖς τὰ δράγματα (δραξίες, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θηρισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; ..*Οἱ... ἴδιοι. δι... χεριές. κ.κ.*.....

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πίασμα τῆς χειρὸς) χωριστά; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) ..*2-3... ἀποαξίε. = 1... ἄγκυρα.*
..*2-3... ἄγκυρα. = 1... δι. κ.κ. = ἕδακ. φ. οἰόκουρα*
..*πα' μεγαζα... τὰ... φιμωροῦ... ἐλευροκ. κ.κ.*

*τὰ θηριστοῦν
γυναῖκες*

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ καλοῦνται ἀγκαλιές.....

..... *ἄγκυρα*

γ. Οἱ θερίσται.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) θερίσται, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἀπὸ ἄλλον τόπον καὶ ποῖον ;

..... *ἄνδρες καὶ γυναῖκες*

2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι μετ' ἡμερομισθίου (μεροκάματο) ἢ κατ' ἀποκατῆν (ξεκοπῆς) Ποῖα ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; Τὸ ἡμερομισθίου ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν)

..... *ἡμέ... ἡμερομισθιακ. (2-3 δρα.) καὶ ἀεκά... ἡμερομίσθια 3 φαγητῶν*

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύλαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν ; Ἐπίσης κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλλοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται κόπωσην, (δηλ. γὰρ μὴ πονῆ ἢ μέση των)

..... *στρα... ἄσπρον... πᾶ... δερμάτινα... ἀπριμαρτίουκ... ρυθμα... εἰς... ἀμφοτέρω... καὶ... κείρας*

- 4) Ἐίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμὸς ;

..... Πρὸς τὴν... Ἰούλιον... ἢ... Ἐφραίον...

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά.

... Ἰ. Ἰ. Δοκ... διαφόρα... ἀδελφὰ (ἀσπριτικά)
... αἰαὶ... κό... ἀδελφὰ... ὁ... Πραματεύθης
... αἰαὶ... κό... ἑμαυτὸν... ἄρχια...

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποὺ μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον ; Ἰ. Ἰ. Δοκ... ἔξ... ἔξ... ἀσπριτικά... ἔξ... ἔξ...

... δρῆμα... Τὴν... πρῶτα... ἔξ... ἔξ...
... "ἔξ... ἔξ... ἔξ... ἔξ..."

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχῶν.

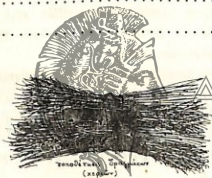
- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἔσπερας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

... Ἄμεσως μετὰ... κό... ἔξ... ἔξ...

- 2) Πώς γίνεται τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Μετὰ δεμάτιασμάτων... ἀγκυλίων... ἰσθίων... ἰσθίων...
 ... σπάρτων... ἀφῶν... καὶ ἑβρετικῶν... ἰσθίων...
 ... μετὰ ἀσπιδίων... ἢ... ἀσπιδίων...
 ... (ἀσπιδίων... ἀφῶν... ἀσπιδίων... ἀφῶν... ἀσπιδίων...)
 ... ἀφῶν... ἀφῶν... ἀφῶν... ἀφῶν... ἀφῶν...
 ... ἀφῶν... ἀφῶν... ἀφῶν... ἀφῶν... ἀφῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἴδιαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποιητοῦντο ;

... 20-30 δεμάτια ἀφῶν...
 ... "γομαριῶν"...

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς. ... Κατά. λέα,
... Μηρίδιαι.

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ή γίνεται) ή ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ή μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἄροτρον κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ή
φωτογραφίαν.

... θ.ι. ἄροτρον.

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ή διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ή καλλιέργειά του, ἔπειτα ή
κοπή, ή ξήρανσις καὶ ή φύλαξις αὐτοῦ. ...

... εὐ. οὐ. νό. κ. ο. ρ. κ. α., ... γ. α. ρ. α. κ. οὔ. ν. ε. σ. ... α. ρ. α. ἰ.
... α. ο. ρ. ρ. ἰ. ν. ε. s. (α. ρ. ἰ. ο. κ. ο. ρ. κ. α.) ... τ. ἰ. ὁ. ὁ. ν. ο. κ. ... ρ. ἰ. ο.
... δ. ε. μ. ἰ. α. ἰ. α. ... κ. ἰ. ὁ. ὁ. ξ. ἰ. ρ. α. ἰ. ν. ο. κ. ... ε. ἰ. s. ... κ. ἰ. α. s.
... δ. ἰ. ὁ. ρ. α. ... ρ. ἰ. α. ἰ. ... ὁ. ἰ. α. ἰ. ὁ. ρ. ... δ. ἰ. α. ἰ. ... κ. ἰ. ὁ. ὁ. ὁ. ἰ. α. ἰ. ὁ. ρ. α. ἰ. ν. ο. κ. ...

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.).

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ή φωτογραφίας).

- 3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας)

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλώνισμὸν. Συνκεντρῶνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

... εἰς τὸ ἀλώνι

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλώνισμὸν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως;

... Τὴν νειματιῶν... ἤθεο... αὐμαζιμὸς

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλώνισμὸν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμὸς τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι;

... Μοῖρα... ..

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν;

... Μοῖρα... ἤθεο... χωρίου

5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
 ἔαν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
 σίς του, δηλ. μὲ ποίαν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; . *Πρώτην*
10. ἐτήνια... διαί... 30... εὐμαχύνσεις... ὕδασι δὲν
εἶναι καὶ μετέπειτα... εἰς... εὐμαχύνσεις... πρὸν εἶναι
διοριστὸν. Δὲν ἦδον συνειρησιὰ.

6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; ... *Ἄρ. πρὸς*
Τουννίσι... ἀέρι... ἀρ. πρὸς... Ἄρ. πρὸς...

7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
 λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
 ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
 διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

... *ἦδον... περὶ... πρὸ... ἀρ. πρὸς... καὶ... πρὸς...*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκάστου ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξεως τοῦ
 ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνο : καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ
 ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρου τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
 χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
 καὶ ἀχύρων).....

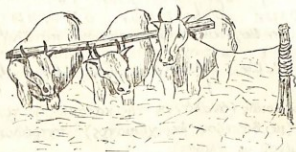
.....

9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξις τοῦ ἀλωνι-
 σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; ... *Ἄρ. πρὸς*.....

.....

10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
 ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

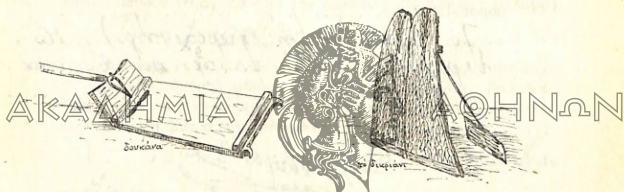
11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
ήσεως ζῳῶν (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῳῶν (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
νιοῦ ξύλινος στῦλος, ὑψοῦς δύο μέτρων (καλούμενος σπηγερὸς,
στρούλουργας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῳῶν, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινί ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μὲ τὰ ζῳῶν; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινί εἰς θηλειές,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῳῶν. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῳῶν περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζῳῶν. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλώνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐζευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκιάνα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακὰ μὲ ἄλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἦλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

..... μ.σ. κ.σ. ε.μα.μα.σ.σ. μ.σ. δ.σ.α.α.ν.ι.
..... ἡ.ν.α.δ.κ.ο. κ.ρ.δ. κ.δ.κ. κ.μ.σ.σ.κ.ο.

δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἄλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;.....

.....

12) Ποῖα ἄλλα ἄλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δοκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

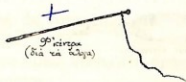
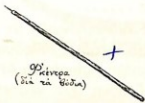
13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἄλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἄλωνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἄλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπουσ στάχυς ;

.....

14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἄλωνόβεργα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἄλλαχού φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἦ κατασκευὴ της ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

.....

- 15) Πώς λέγεται ή εργασία του άλωνίσματος ενός άπλώματος, δηλ. ενός στρώματος σταχύων εντός του άλωνιού. (Έν Κρήτη καλείται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. άπλώματα) σίτου, κριθής, βρώμης κλπ. ήλωνίζοντο καθ' ήμέραν .. 2 .. 3 ... "μια παραδει. εκπρ. 2" .. ως ... 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.

- 16) Πώς λέγονται οι άλωνισθέντες στάχυες, προτού λιχισθοῦν διά να αποχωρισθοῦν τά άχυρα από τον καρπόν ; (έν Κρήτη : μάλαμα) .. Το ... μαζαμάρι ..

- 17) Ποιοι άλωνίζουν : ό ίδιος ό γεωργός με ίδικια του ζῶα ή ύππρχον (ή ύπάρχον άκόμη) ειδικοί άλωνιστάι (έν Αίτωλία : βαλμάδες, δηλ. ποσάπληδες, καλούμενοι άλωναροί και άγωγιάτες), οι όποιοι είχαν βόδια ή άλογα και άνελάμβανον τον άλωνισμόν) .. Ο ... ίδιος ... ό ... γεωργός ... με ... ιδιικά ... και ... άλογα ..

- 18) Πλήν του μέσου τούτου με ζῶα και με άλωνιστικόν εργαλείον ύππρχον παλαιότερον εις χρήσιν άλλα μέσα χωρισμού του καρπού από τους στάχυσ ; π.χ. τό κοπάνισμα αυτών με χονδρόν ξύλον (τόν κόπανον) ή με άλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω έν σελ. 26 εικόνα). .. μαζαμάρι ... και ... άλογα ... δια ... άλόγοι ..

- 19) 'Ο κόπανος οὔτος πώς έλέγετο· έκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μήκος και πάχος είχε και ποιον τό σχήμά του ; .. Ο ... ίδιος ... μαζαμάρι ... ξύλου ..

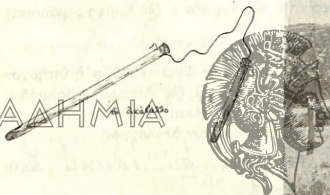
20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.)... *εἰς... αὐλῶν... κ.τ.λ.*.....

κόπανος τροχίτης

ξύλο καμωμένο διὰ τὸ κοπάνημα μικροῦ αἰροῦ δημητριακῶν...

Ἐπὶ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο ἴδιον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἄνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν;.....

..... *μηδὲν... κ.τ.λ. ... σφ.μο.ρ.α.ν.ε.ί.α.ε.*.....

21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

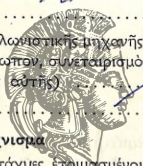
.....
2. η. ι. κοτ. βδο. φουε.

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναι, ποῖα ;
 Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

.....
2. η. δ. α. δια. φ. ο. ρ. α. α. β. α.

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγινε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

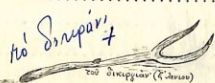

ΑΘΗΝΩΝ

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχους, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.....

Τ. α. Λιχναλια.

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
 Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

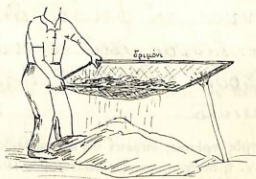
Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιγνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχυῶν (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

Διὰ... μωδωνιέμα...

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνεμίσμα ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρῶθρου; ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

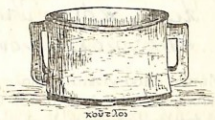
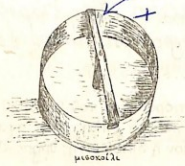

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

χωρητικότητα του εις όκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας)....*Τ.κ.κ.*.....

δ.ε.κ.α.τ.ι.α.κ. . ε.ι.σ. κ.ή.ν. . Α.γ.γ.ζ.ι.μ.ή.ν. . α.υ.β.έ.ρ.ν.ο.ι.

ἢ . . . ἀ.μ.η.οῦ.δ.κ.α.

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος, εἰς τὸ ἄλωνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο, *δ.η.ι.*
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο, *δ.η.ι.*
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἄλωνιάτικο κλπ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σημειώσατε τὰ ἐν χρῆσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (δόνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

1. μ.ο.ι.ζ.ό.ν. . 2. ἀ.μ.η.οῦ.δ.κ.α.

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας)

ε.ι.σ. μ.ι.δ.ο.υ.σ.

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνι . Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; .. *εἰς... ἀπυρδωκ. μαρτίαν...*
... κτήν... οἰκίαν...

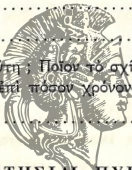
5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογή τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τοῦ καλυτέρου στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

*... ἐγένετο... διαλογή... μακρὰ... ἔσπερα... ἔσπερα...
 ... μακρὰ... ἔσπερα... ἔσπερα... ἔσπερα...
 ... ἔσπερα... ἔσπερα...*

6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογή τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχύων,
 τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Δ'. ΕΤΗΣΙΑ ΠΥΡΑΙ

α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἔσπερας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἔσπερας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

*1. ... κατὰ... ἔσπερα... ἔσπερα...
 2. ... κατὰ... ἔσπερα... ἔσπερα...
 ... πρὸ... ἔσπερα...*

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; 1. ...

*ἔσπερα... ἔσπερα... ἔσπερα...
 ... ἔσπερα... ἔσπερα...
 ... ἔσπερα... ἔσπερα...*

(μόνον παῖδες)

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

ἡ... ποῦ... ἤσαν... ἀφανισμοί... 2

β'. 1) Ποιοὶ ἀνάπτουν τὴν πυρὰν· παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος; ;...

1)... τοῦ... ἡλικιω... παιδιὰ... τοῦ... ἡλικιωμένων.

2)... πῶς... 23^m... ἡλικιω... ἡλικιωμένων... 2

2) Ποῖος ἢ ποιοὶ συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυρὰν.
Τὰ κλέπτουν; "Ἄν ναι, ἀπὸ ποῖου μέρους; ;.....

Τὰ... ἀφαιρῶν... ἀπὸ... αὐτῶν... ἡλικιωμένων.....

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Συγκέντρωσιν... ἀπὸ... ἡλικιωμένων... 2

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυρὰν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ζόρκια, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

Κατὰ... ἡλικιωμένων... πυρὰν... πῶς... 23^m... ἡλικιωμένων.

ἡλικιωμένων... ἀπὸ... ἡλικιωμένων... ἡλικιωμένων.

ἡλικιωμένων... ἀπὸ... ἡλικιωμένων... ἡλικιωμένων.

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυρὰν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

ἡλικιωμένων... ἀπὸ... ἡλικιωμένων... ἡλικιωμένων... 23^m... ἡλικιωμένων.

3) Τί καίονται εις τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) ...

.. κρίου... ἑβὼν... "Μάρτιου"... (μαγισσα...
.. ἀσπρα... μοι... κίτρινα... υψηλῆα.)
.....
.....

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

.. ἀγερὰ... ἑβὼν... Ἰούδα... εἰς... ἑβὼν...
.. πρασινοῦ... ἑβὼν... ζουμα... πρὸ...
.. 50... ἑβὼν... / ἢ... πρὸ... ζουμα...
.....
.....

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

Τὸν μαγισσοῦ... ἑβὼν... "ἀγερὰ"
(εἰς... ἑβὼν... ἀγερὰ... ἀγερὰ...)
.....
.....

4/11/1970

Α. Βουσανδής

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ